Sampath_eBooks

Kashmir Series of Texts and Studies.

No. XXIV.

THE
TANTRAVAṬA-DHĀNIKA.

Edited with notes by

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA
PAṆḌIT MUKUND RĀM SHĀSTRĪ,
Officer-in-Charge Research Department,
JAMMU AND KASHMIR STATE,
SRINAGAR.

Published under the Authority of the Government of
His Highness Lieut.-General Mahārāja
Sir PRATĀP SINGH SĀHIB BAHĀDUR,
G. C. S. I., G. C. I. E., K. G. C. B. E., LL. D.,
MAHĀRĀJA OF JAMMU AND KASHMIR STATE.

BOMBAY:
PRINTED AT THE 'NIRNAYA-SAGAR' PRESS.
1918.

Sampath_eBooks

(All rights reserved).

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, at the 'Nirnaya-sagar' Press,
23, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Mahamahopadhyaya Pandit
Mukund Ram Shastri for the Research Department,
Jammu and Kashmir State, SRINAGAR.

Sampath_eBooks

काश्मीर-संस्कृतग्रन्थावलिः ।

ग्रन्थाङ्कः २४

तन्त्रवटधानिका ।

श्रीमन्महामाहेश्वराचार्यवर्य-श्रीमदभिनवगुप्ताख्याचार्य-
विशेषविरचिता ।

श्रीभारतधर्ममार्तण्ड-कश्मीरमहाराज-श्रीप्रतापसिंहवरप्रतिष्ठापिते
प्रत्नविद्याप्रकाश-(रिसर्च)कार्यालये
तदध्यक्ष-महामहोपाध्याय-पण्डित-मुकुन्दराम-शास्त्रिणा
उद्दिष्टकार्यालयस्थेतरपण्डितसहायेन
संगृह्य, संशोधन-पर्यायाङ्कन-विवरणादिसंस्करणोत्तरं
पाश्चात्यविद्वत्परिषत्संमताधुनिकसुगमशुद्धरीत्युपन्यासादिसंस्कारैः परिष्कृत्य

मुम्बय्यां
निर्णयसागराख्यमुद्रणालये मुद्रापयित्वा प्राकाश्यमुपनीतः ।

THE RESEARCH DEPARTMENT JAMMU & KASHMIR STATE

संवत् १९७५ खैस्ताब्दः १९१८

Sampath_eBooks

काश्मीर-श्रीनगर।

(अस्य ग्रन्थस्य सर्वे प्रकाशन-मुद्रापणाद्यधिकाराः प्रोक्तमहाराजवर्यैः
स्वायत्तीकृताः सन्ति)

Sampath_eBooks

श्रीमच्छ्रीकण्ठनाथप्रभृतिगुरुवरादिष्टसम्प्रीतिमार्गो
लब्ध्वा यत्रैव सम्यक्पटिमनि घटनामीश्वराद्वैतवादः ।
कश्मीरेभ्यः प्रसृत्य प्रकटपरिमलो रञ्जयन्सर्वदेश्यान्-
देशेऽप्यस्मिन्नदृष्टो घुसृणविसरवत्तान्मुदे सज्जनानाम् ॥१॥

तरत तरसा संसाराब्धिं विधत्त परे पदे
पदमविचलं नित्यालोकप्रमोदसुनिर्भरे ।
विमृशत शिवादिष्टाद्वैतावबोधसुधारसं
प्रसभविलसत्सद्युक्त्यान्तःसमुत्प्लवदायिनम् ॥ २ ॥

Sampath_eBooks

श्रीसंविद्वपुषे शंकराय नमः

अथ

तन्त्रवटधानिका ।

श्रीमदभिनवगुप्ताख्याचार्यविशेषविरचिता ।

प्रथममाह्निकम् ।

प्रणम्य गुरुमीशानं सत्तन्त्रवटधानिका ।
मयाभिनवगुप्तेन स्वशक्त्युद्दीप्तये कृता ॥ १ ॥
अज्ञानं बन्धने हेतुर्बन्धनं हि पुनर्भवः ।
पुनर्भवश्च देहादौ वेद्ये स्वात्मत्वनिश्चयात् ॥ २ ॥
अहं सुकृतकारीति स्वर्गादौ भोक्तृता मम ।
इत्यादिदेहतादात्म्यात्स्वर्गावीच्यादिषूद्भवः ॥ ३ ॥
अतोऽनात्मनि देहादौ गलिते स्वात्मनिश्चये ।
घटादिवदनात्मेति देहादिं स्थितमप्यमुम् ॥ ४ ॥
पश्यतः पूर्वसंस्कारक्षयाद्देहे क्षयं गते ।
अन्योचितस्वसंस्काराभावाद्देहः कथं भवेत् ॥ ५ ॥
देहाभावेऽपि वै तस्य प्राणधीशून्यगोचरे ।
आत्मसंस्कारसद्भावे भवेत्तद्रूपता परम् ॥ ६ ॥
प्राणाद्यपि तु ध्वस्ते स्वात्मभावे परिस्फुटम् ।
सर्वावच्छेदहीनं तदात्मतत्त्वं प्रकाशते ॥ ७ ॥

पं० २ ख० पु० सूक्ष्माभिनवेति पाठः ।

Sampath_eBooks

अनवच्छिन्नरूपत्वादसंवेद्यं तदुच्यते ।
अवच्छेदाज्जडं वेद्यमन्याधीनप्रकाशकम् ॥ ८ ॥
स्वप्रकाशैकरूपत्वाद्भावात्मत्वेन भासनात् ।
तथात्वेऽपि स्वतन्त्रत्वाच्छक्तिमान्स शिवः स्मृतः॥९॥
सर्वात्मभूतः सर्वाध्वसमुत्तीर्णः स्वतन्त्रकः ।
स्वशक्त्या भासितानन्तविश्वः स परमेश्वरः ॥ १० ॥
स एष सत्यतो मुक्तः सर्वावच्छेदवर्जनात् ।
अन्ये न तत्त्वतो मुक्ता अवच्छेदांशसंभवात् ॥११॥
अतो यावन्न सर्वस्मिन्वेद्ये वेद्यतया गतिः ।
तावद्वेद्यांश एकस्मिन्भवेत्स्वात्मत्वनिश्चयः ॥ १२ ॥
यदा तु धरणीतत्त्वाच्छिवान्तं तत्त्वपञ्जरम् ।
अवच्छिन्नं भवेद्वेद्यमनन्योन्यात्मकं स्फुरत् ॥ १३ ॥
तदा तावति संवेद्यजाते वेदकमस्य यत् ।
द्वयतस्तदवच्छेदहीनं भाति परं शिवम् ॥ १४ ॥
तत्प्रकाशं प्रमातृत्वान्नेतरन्मेयभावतः ।
मेयत्वमस्यावच्छेदात्स ह्यवच्छेदके सति ॥ १५ ॥
तदेवं च धरातत्त्वाच्छिवान्तं मातृ नेतरत् ।
अमातृभावादेवान्यदप्रकाशात्मकं स्थितम् ॥ १६ ॥
अप्रकाशं च नास्त्येव सत्ता प्राकाश्यमेव हि ।
ततश्चायं प्रकाशत्वात्स्वयं सत्तास्य नोचिता ॥ १७ ॥
पराधीनैव सत्तास्य पराधीनप्रकाशनः ।
परिच्छेदप्रकाशस्तत्सोऽपि तत्तुल्य एव यत् ॥ १८ ॥
अतः प्रकाशाधीना चेत्सत्तास्मिन्सार्वकालिकी ।
नूनं प्रकाश एवास्ति योऽवच्छेदविवर्जितः ॥ १९ ॥

Sampath_eBooks

तत्र प्रकाशे भान्त्येते स्वावच्छेदनियन्त्रिताः ।
भावाः प्रकाशस्वातन्त्र्याद्विचित्राकारबृंहिताः ॥ २० ॥
यथा च तेऽवभासन्ते तथा तदुचिताः पुनः ।
तेषां प्रकाशका भान्ति सुरान्तास्तिर्यगादयः ॥२१॥
प्रकाशकत्वाच्चैतेषां शिवात्मत्वेऽपि सुस्फुटे ।
वेद्याश्चान्योन्यतश्चायमवच्छेदोऽस्ति यत्नतः ॥ २२ ॥
अप्रकाशत्वमप्यस्ति तत्प्रकाशप्रकाश्यताम् ।
गतास्ते पशवो भान्ति शिवस्यैव स्वशक्तितः ॥२३॥
अवच्छेदांश एतेषां स्वप्रकाशश्च यः स्फुटः ।
स विचित्रस्वभावत्वाद्देहप्राणादितां गतः ॥ २४ ॥
देहादेरपि वैचित्र्याद्देवतिर्यङ्मनुष्यता ।
वैचित्र्यान्तरतोऽत्रापि चैत्रमैत्रादिरूपता ॥ २५ ॥
यथा च पशवो भान्ति तथा केचन तां निजाम् ।
अप्रकाशदशां घ्नन्ति देहप्राणतदात्मताम् ॥ २६ ॥
ते प्रबुद्धाश्च पतयो जीवन्मुक्ता महर्षयः ।
तेषां तत्तारतम्येन गुरुशिष्यादिता स्थिता ॥ २७ ॥
तदेवं भेदभोक्तृत्वं सृष्टिस्तत्स्थिरता स्थितिः ।
अंशेन न्यक्क्रिया तस्य संहारोऽनुग्रहः पुनः ॥ २८ ॥
अप्रकाशदशाध्वंसस्तदुपायैकलग्नता ।
हृदयाच्छिन्दनं तस्य तत्सेवा तत्तिरोहितिः ॥ २९ ॥
एवंविधं पञ्चकृत्यं भासयन्परमेश्वरः ।
यदाभाति तदेवास्य चित्त्वमैश्वर्यमुच्यते ॥ ३० ॥
तथाविधप्रकाशांशध्वंसः कस्याप्युपायतः ।
विनैव कस्य चिच्चित्रैरुपायैः संस्क्रियादिभिः ॥ ३१ ॥

पं० ६ ख० पु० वेद्यादन्योन्यत इति पाठः ।

Sampath_eBooks

तदेवं वेद्यरूपत्वाद्वोद्धृत्वं बन्धमुक्तता ।
इयतः सकलस्यात्मा प्रकाशोऽभ्यधिकस्ततः ॥ ३२॥
सर्वातिरिक्तः सर्वात्मा स्वतन्त्रः सर्वशक्तिकः ।
सर्वपूर्णोऽनवच्छिन्नप्रकाशो भैरवः पुनः ॥ ३३ ॥
यद्रूपत्वं परा मुक्तिः पुनरावृत्तिवर्जिता ।
अन्यास्तु धीप्राणशून्यधियो जन्मक्षयोचिताः ॥३४
शून्यं धीः प्राण इत्येतत्सृज्यते क्षीयतेऽपि च ।
स्थैर्यमस्य परं देहापेक्षया न तु तत्त्वतः ॥ ३५ ॥
अतः षट्त्रिंशदन्तःस्थे तत्त्वे स्वात्मत्वनिश्चयात् ।
वेद्यांशे मुक्तिरस्य स्यादावृत्तिः सोर्ध्वतः परम् ॥३६
यदा समस्तवेद्यांशसमुत्तीर्णं परं महः ।
भाति मुक्तस्तदैवासौ भैरवः परमः स्मृतः ॥ ३७ ॥

इति श्रीमदभिनवगुप्ताचार्यविशेषविरचितायां तन्त्रवटधानिकायां प्रथममाह्निकम् ॥ १ ॥

पं० १२ ख० पु भैरवः परमेश्वर इति पाठः ।

Sampath_eBooks

द्वितीयमाह्निकम् ।

उपायैर्न शिवो भाति भान्ति ते तत्प्रसादतः ।
स एवाहं स्वप्रकाशो भासे विश्वस्वरूपकः ॥ १ ॥
इत्याकर्ण्य गुरोर्वाक्यं सकृत्केचन निश्चिताः ।
विना भूयोऽनुसंधानं भान्ति संविन्मयाः स्थिताः २
यथादर्शे घटादीनां स्थितिर्मिश्रेतरात्मिका ।
चिदात्मनि तथामीषां भावानां चित्ररूपिणी ॥ ३ ॥
आदर्शस्तु जडत्वान्न स्वतन्त्रो भासते यथा ।
अहंप्रकाशरूपत्वात्स्वतन्त्रो भासते तथा ॥ ४ ॥
इत्येवं गुरुतः श्रुत्वा वाक्यं तद्भावनाक्रमात् ।
भूयोभूयोऽनुसंधानात्कोऽपि याति शिवात्मताम् ॥५
नाहं देहात्मको नाहं कर्माधीनो न मे मलः ।
नान्येन प्रेरितोऽस्मीति किं त्वेतद्विपरीतकम् ॥ ६ ॥
इत्थं विकल्पं संस्कृत्य स्पष्टविद्यात्मतां नयन् ।
कश्चिद्याति समावेशं धन्यः श्रीगुरुवाक्यतः ॥ ७ ॥
स्वप्रकाशं समस्तात्मतत्त्वं मात्रादिकं त्रयम् ।
अन्तःकृत्य स्थितं ध्यायेद्धृदयानन्दधामनि ॥ ८ ॥
तद्वादशमहाशक्तिरश्मिचक्रेश्वरं विभुम् ।
व्योमभिर्निःसरद्वाह्ये ध्यायेत्सृष्टिं स्थितो दधत् ॥९॥

---

१ 'उपायैर्न शिवो भाति' इत्यादि पद्यद्वयं तन्त्रालोके (२ आ० २ पद्यटीकायां) यदुक्तमितीयता ग्रन्थकृन्नामानुद्दिश्य यत्प्रमाणरूपेणोप-न्यस्तमतोऽनुमीयते एतद्ग्रन्थकृदभिनवगुप्तः प्रसिद्धाभिनवगुप्ताचार्याद्वि-भिन्नो राजानकजयरथाचार्यात्पौर्वकालिकश्च संभवतीति ।

पं० १६ ख० पु० स्थितिं ध्यायेदिति पाठः ।

Sampath_eBooks

पश्चाद्ग्रस्तसबाह्यान्तर्भावमज्ञानमात्मनि ।
विश्राम्येत्पुनरप्येवं ध्यानाभ्यासात्प्रथात्मनः ॥१०॥
प्राणो बोधमयः पूर्वं तत उल्लसति स्फुटम् ।
मेयं पूरयते तेन स क्रमैक्यं प्रपद्यते ॥ ११ ॥
तदेव संजिहीर्षेत संहृत्यापूर्णतां नयेत् ।
एतावदनुसंधत्ते सप्त विश्रान्तयस्त्विमाः ॥ १२ ॥
उन्मिषत्तोन्मिषितता संघजैरेकविंशतिः ।
आनन्द उद्भवः कम्पो निद्रा·········· ॥ १३ ॥
तत्रोत्तरोत्तरावेशभेदात्पश्चोत्तरं च यत् ।
तत्रापि त्रितयं मुख्यं सृष्टिसंहारबीजकम् ॥ १४ ॥
योगिनीहृदयानन्दव्योमभूसंप्रदायतः ।
अव्यक्तेतरयुग्मात्मलिङ्गतादात्म्ययोगतः ॥ १५ ॥
श्रीमदाचार्यचक्रस्थो मन्त्रवीर्यं तदुत्तमम् ।
अष्टोत्तरशताविष्टं मन्त्राः प्राणपथे यतः ॥ १६ ॥
एवं धीप्राणसंघट्टद्वारेणान्तः समाविशन् ।
शाम्भवीं परमां धारामाणवेन प्रपद्यते ॥ १७ ॥
तदेवं त्रिविधं प्राप्य गुरोरावेशमुत्तमम् ।
गुरुमभ्यर्चयेद्धीमान्देहसर्वस्वदानतः ॥ १८ ॥
नैनं प्रकोपयेन्नास्य वाक्यं किंचन लङ्घयेत् ।
अविचारितमस्याज्ञां कुर्याज्ज्ञानं स्थिरं तथा ॥१९॥

इति श्रीमदभिनवगुप्ताचार्यविशेषविरचितायां तन्त्रवटधानिकायां द्वितीयमाह्निकम् ॥ २ ॥

पं० १२ ख० पु० तादात्म्यनिश्चय इति पाठः ।

Sampath_eBooks

तृतीयमाह्निकम् ।

एवमाभ्यन्तरी सत्ता शिवतादात्म्यदायिनी ।
यथा भवेत्तथा प्रोक्तं बाह्येदानीं निगद्यते ॥ १ ॥
बाह्यो भेदो द्विधा दृष्टः क्रियातो रूपतस्तथा ।
एकस्मिन्नपि कालात्मा तत्राद्यो देशतः परम् ॥ २ ॥
क्रिया स्वात्मपरिस्पन्दस्ततः प्राणोऽथ तत्कृतम् ।
कालवैचित्र्यमित्येवं संवित्स्पन्दाधिकं नहि ॥ ३ ॥
यथा संविद्घटात्मासौ चिदात्मेति तरङ्गिता ।
शक्तिस्तथा विचित्रोऽयं सृष्टिसंहारविभ्रमः ॥ ४ ॥
स्वप्नसंकल्पमायांशक्रियावैचित्र्यचित्रितः ।
विचित्रः काल एकोऽयं संसारस्पन्द ईदृशः ॥ ५ ॥
प्राकृतं पार्थिवं वैश्वं शाक्तं चाण्डचतुष्टयम् ।
विचित्रदेशभुवनतत्त्वात्मकमिदं स्फुरत् ॥ ६ ॥
ममैवान्तरतः सर्वदेशकालात्मिकां भिदाम् ।
अन्तःकृत्याहमेवैक इति ज्ञानाद्विमुक्तता ॥ ७ ॥
यावद्विचित्रं बाह्यं हि तन्न षट्त्रिंशतः परम् ।
मानसं वेत्ति विश्रान्त्या विना संविन्मयं यतः ॥८॥
कठिनं द्रवमत्युष्णं स्पर्शं च सावकाशतः ।
पञ्च भूतानि चित्राणि तन्मात्राणि तु तद्गुणाः ॥९॥
गन्धो रसो रूपमथ स्पर्शः शब्दो विशेषकः ।
एतेषां ग्राहकं चाक्षं पञ्चधा ज्ञानशक्तिजम् ॥ १० ॥

Sampath_eBooks

क्रियाशक्त्युत्थमन्यच्च तत्कर्मेन्द्रियपञ्चकम् ।
संकल्पनिश्चयौ मानस्तदन्तःकरणत्रयम् ॥ ११ ॥
इयतो वेद्यजातस्य यदभिन्नं वपुः पुरा ।
तत्प्रधानमियद्वेद्यं जडं तद्वेदकः पुमान् ॥ १२ ॥
सोऽप्रकाशप्रकाशात्मा षट्कञ्चुकपरिष्कृतः ।
किंचित्करोति जानाति तच्चेदं शक्तिमानिह ॥ १३ ॥
यतोऽस्मि सोऽधुनैवैते कला विद्या सरक्तयः ।
कालश्च सर्वतत्त्वानां पूर्णभूमिर्निशा स्पृहा ॥ १४ ॥
अप्रकाशांशगलने प्रकाशस्य स्फुटा स्थितिः ।
प्रकाशदर्पणे भावदर्शनं तद्भेदतः ॥ १५ ॥
भावानां भासनं शुद्धः प्रकाश इति पञ्चधा ।
विद्यातत्त्वादा शिवान्तं तदभिन्नः परः शिवः॥१६॥
उपदेश्यतया सोऽपि स्याद्यच्छेदभागतः ।
अष्टात्रिंशं परं धाम यत्रेदं विश्वकं स्फुरत् ॥ १७ ॥
प्रत्येकमपि भावस्य यो भेदो ज्ञातृभेदतः ।
यथा घटं वेद्मि तथा मया ज्ञातं शिवेन वा ॥ १८ ॥
इत्येवं स्वात्मनः सर्वमन्तः पश्यन्स्वसंविदा ।
गलिताशेषभेदांशो भैरवीभावमश्नुते ॥ १९ ॥
इयद्यदुक्तं तत्कोऽपि स्वयमेवावबुध्यते ।
कश्चिद्गुरूपदेशेन शास्त्राद्वाथ द्वयात्त्रयात् ॥ २० ॥
गुरोस्त्वभ्यस्तविज्ञानो दीक्षया स विमुच्यते ।
दीक्षा च सामग्री नाम मन्त्रतादात्म्यदायिनी ॥२१॥
चर्याक्रमेण देहान्ते सम्यक्समयपालनात् ।
सा च सर्वाध्वसंपूर्णमात्मसंविद्भेदिता ॥ २२ ॥

पं० १५ ख० पु० मपि तत्त्वस्य य इति पाठः ।

Sampath_eBooks

गुरुणानुग्रहधिया शिष्ये यदवलोकनम् ।
पौत्रिकी सा पुनश्चर्यामात्रेण प्रायणे यया ॥ २३ ॥
परं शिवत्वमभ्येति विनापि ज्ञानयोगतः ।
सा च क्रमात्क्रमं शिष्यचितेः शिवनियोजनम् २४
अतिक्रम्य तु षट्त्रिंशदन्तमध्वानमादरात् ।
सास्वस्थे प्राप्तमृत्यौ वा मृते दूरस्थ एव वा ॥ २५ ॥
गुर्वन्तेवासितद्बन्धुमुखोत्थाच्छक्तिपाततः ।
स्थावरेष्वथ दीक्षा हि पशुष्वपि निरूपिता ॥ [illegible] ॥
ते तु न ज्ञानहीनत्वात्साधका गुरवोऽपि वा ।
समस्तज्ञानसंभारपूर्णस्वात्मविकासतः ॥ २७ ॥
वाञ्छन्साधकतां नेयो निष्कामस्तु गुरूत्तमः ।
सर्वसंपूर्णकृत्यस्य स्वात्मार्थेऽनभिलाषिणः ॥ २८ ॥
पारिशेष्यात्परार्थैव ह्यनपाया क्रियेशवत् ।
नित्यं नैमित्तिकं चैव गुरुः समयिपुत्रके ॥ २९ ॥
द्वयेऽप्युपदिशेदाद्यः स्वयं नित्यमुपाचरेत् ।
नैमित्तिकं गुरुः कुर्यात्तच्च पर्वदिनार्चनम् ॥ ३० ॥
यत्र सिद्धाश्च खेचर्यः संकेतं चक्रिरे पुरा ।
पवित्रकविधिश्चान्यो यः समग्रं प्रपूरयेत् ॥ ३१ ॥
नैमित्तिकं मुख्यकल्पं सर्वथा समुपाचरेत् ।
शक्तितद्वद्भेदेन स्वानन्दात्मकवस्तुनि ॥ ३२ ॥
तद्रसासारधातूत्था क्रिया मुख्यो विधिस्त्वयम् ।
मासि मास्यथ वर्षे वा जन्ममध्येऽथ वा पुनः ॥ ३३ ॥
मुख्येन विधिना वृत्तिस्तर्हि चर्या न पूरिता ।
अपूर्णचर्यायोगेन चर्यापायैकमुक्तिकः ॥ ३४ ॥

पं० १७ क० पु० सिद्धाश्च ये चार्या इति पाठः ।

Sampath_eBooks

मुक्तो विघ्नं व्रजेत्तस्मात्सर्वथा पूरयेद्विधिम् ।
कश्चिदीशेच्छया सम्यगनाश्वस्तोऽपि चेतसा ॥३५॥
निन्दन्नेव भजंश्चर्यां स तिरोहित उच्यते ।
निन्द्यमाने महामन्त्रविद्याचर्यादिकोपजम् ॥ ३६ ॥
पाप्मैषां पातयेद्घोरे यातनाधाम्नि सर्वथा ।
कस्यापि तु तिरोभूतवृत्तेरपि पुनर्निजम् ॥ ३७ ॥
हृद्धरि सम्यगाश्वासादविघ्नं शिवतां व्रजेत् ।
एवं धीप्राणसंबन्धादान्तराद्बाह्यतोऽपि च ॥ ३८ ॥
चर्यया यः समावेशः स इहाणव उच्यते ।
तस्मिन्रूढः समभ्येति शाक्तमस्माच्च शांभवम् ॥३९॥
अतः परं पूर्वसत्तां पररूढस्तु न त्यजेत् ।
उल्काहस्तो यथा कश्चित्प्राप्यमादाय तां त्यजेत् ४०
ज्ञानेन ज्ञेयमालोक्य तथा ज्ञानं त्यजेदिति ।
उक्तं श्रीकालपादादौ ज्ञाने नष्टे न तत्सदा ॥ ४१ ॥
ज्ञप्तिसाधनमेवोक्तं न ज्ञेयं परमं पदम् ॥ ४२ ॥
एषाभिनवगुप्तेन रचिता तन्त्रधानिका ।
हृद्भूमौ यस्य रूढा स शिवकल्पमहीरुहः ॥ ४३ ॥

इति श्रीमदभिनवगुप्ताचार्यविशेषविरचितायां तन्त्रवटधानिकायां
तृतीयमाह्निकम् ॥ ३ ॥

समाप्ता चेयं तन्त्रवटधानिका ॥

पं० १६ क० पु० न ज्ञानं परमेति पाठः ।

Sampath_eBooks

श्रीमदभिनवगुप्ताख्याचार्यविशेषविरचिता ।

सद्विद्यानां संश्रये ग्रन्थविद्वद्-
व्यूहे ह्रासं कालवृत्त्योपयाते ।
तत्तत्सद्धर्मोद्दिधीर्षैकतान-
सत्प्रेक्षौजःशालिना कर्मवृत्त्यै ॥ १ ॥

श्रीमत्कश्मीराधिराजेन मुख्यै-
र्धर्मोद्युक्तैर्मन्त्रिभिः स्वैर्विवेच्य ।
प्रत्यष्ठापि ज्ञानविज्ञानगर्भ-
ग्रन्थोद्धृत्यै मुख्यकार्यालयो य
तत्राजीवं निर्विशद्भिर्मुकुन्द-
रामाध्यक्षत्वाश्रितैः सद्भिरेषः ।
पूर्त्या शुद्ध्या व्याख्यया संस्कृतः स्तात्
पूर्णो ग्रन्थः श्रेयसे सज्जनानाम् ॥ २ ॥